

**Preek 8 februari 2026 dankzegging Heilig Avondmaal
HWS Ontmoetingskerk
Lucas 10:38-42**

Gemeente van Jezus Christus,
De eerste hoofdstukken van Lucas gaan over wie Jezus is. Hij is de Messias, de Heer, God zelf... Vanaf hoofdstuk 9 gaat de focus verschuiven. De vraag wordt vanaf dat moment veel meer: als Jezus is wie Hij zegt te zijn, wat betekent dat dan voor ons? Wat moeten wij daarmee? Wat kunnen wij daarmee? Lucas 10 geeft drie verschillende antwoorden op die vraag. Allereerst: als je gelooft heb je een missie. Een missie om te leven met Christus en te vertellen over wie Hij is. Vanochtend hebben we bij het tweede deel van Lucas 10 stilgestaan. En dat is dan ook het tweede antwoord op de vraag wat wij ermee moeten en kunnen als we weten dat Jezus de Messias is, God zelf. Dat is God liefhebben boven alles en je naaste als jezelf. De grondwet van het geloof. Het gedeelte focust vooral op wie je naaste is en hoe radicaal groots de naastenliefde hoort te zijn. Het is het verhaal van de Barmhartige Samaritaan. Deze man offert een groot deel van zichzelf op om een onbekend iemand van een, voor hem, gehaat volk te helpen. Extreme naastenliefde.

En dan vanmiddag gaat het over het laatste deel van Lucas 10. Het derde antwoord op de vraag wat wij dan kunnen met het geloof in Jezus. Het gaat over één ding dat noodzakelijk is. Dit is het belangrijkste, de kern waar het geloof om draait. En dat is... Naar Jezus luisteren. Net als Maria. Maria niet de moeder van Jezus, maar een andere Maria, de zus van Martha. Zij zit aan de voeten van Jezus en luistert. En dat is het allerbelangrijkste. Dat zegt Jezus, we hoorden: 'Er is maar één ding noodzakelijk. Maria heeft het juiste gekozen, en dat zal haar niet worden ontnomen.'

Het is opvallend dat Lucas dit verhaal op deze plek in zijn evangelie opschrijft. Een groot deel van Lucas draait namelijk om de reis naar Jeruzalem. De plek waar Jezus ook zal sterven en weer zal opstaan. In Lucas 9 begint die reis. We staan op dit punt, in Lucas 10, nog bijna helemaal aan het begin van die weg. Maar dan het verhaal over Marta die Jezus gastvrij ontvangt. Uit het evangelie van Johannes weten we dat Marta, Maria en hun broer Lazarus in Betanië wonen. Maar die plaats is juist vlakbij Jeruzalem. Hoe kan het dan dat Jezus daar in Lucas 10 al is, terwijl Hij dan nog heel ver bij Jeruzalem vandaan is? De enige mogelijke verklaring is dat Lucas er bewust voor kiest om dit verhaal nu te vertellen, terwijl het op een ander moment plaatsvond. En dat vind ik prachtig. Want Lucas waarschuwt ons zo, geïnspireerd door de Heilige Geest, voor een valkuil waar veel christenen en kerken in vallen.

Wat is die valkuil? Dat is de valkuil dat je een bepaald verhaal, of een bepaald gedeelte van het geloof te centraal maakt. En daardoor de echte kern van het geloof uit het oog verliest. In dit geval is dat als je het verhaal van de Barmhartige Samaritaan gaat loskoppelen van de bredere inbedding van het christelijk geloof. Het verhaal van de Barmhartige Samaritaan geeft ons het ideaalbeeld van naastenliefde. Je vol overgave storten op de zorg

voor de mensen om je heen. Zelfs als dat ten koste gaat van jezelf. Veel christenen en kerken proberen dat zo goed mogelijk te doen. En dat is heel mooi. Maar leert het verhaal van Marta en Maria ons: je kunt er in door schieten en daarmee het belangrijkste uit het oog verliezen. Dat kan gebeuren als je samen kerk bent. Dat je zo druk bezig bent als gemeente met de inzet voor de naaste, dat je de basis waarom je het doet uit het oog verliest. Dat gebeurt niet zomaar, plots, maar dat is een geleidelijke weg van zo in beslag genomen worden door het goede. Dat je de basis vergeet... Met uiteindelijk als onvermijdelijk gevolg dat je op den duur niet meer weet wat het goede is. Je wordt een humanistische vereniging die vanuit eigen kracht probeert om het goede te doen. Met als eindpunt de discussie over wat nu daadwerkelijk het goede is waar men zich voor moet inzetten. Dan verlies je jezelf als kerk, omdat je Jezus uit het oog verliest. Dat is en blijft een reëel risico, voor welke kerk dan ook.

Dat is de valkuil waar in Lucas al voor gewaarschuwd wordt door direct na het verhaal van de barmhartige Samaritaan de focus te verschuiven van de naastenliefde naar datgene wat Jezus het enige noodzakelijke noemt. Naastenliefde is van wezenlijk belang, maar het is niet alles, het is niet het enige... Het verhaal van Maria die bij de voeten van Jezus zit onderstreept het belangrijkste.

Het is een kort verhaal. Jezus en de zijnen gaan een dorp in en worden daar gastvrij ontvangen door Marta. Haar zus Maria gaat aan de voeten van Jezus zitten en luistert naar Zijn woorden. Dit klinkt voor ons als een zakelijke mededeling. Jezus is ergens, en Maria gaat aan Zijn voeten zitten. Maar aan de voeten van een Rabbi, een Joodse meester, zitten betekent ook: de leerling zijn van die meester. Een discipel zijn. Het was voor die tijd ongekend dat een vrouw een leerling zou zijn van een rabbi. Dat gebeurde gewoon niet, dat hoorde niet. In die tijd en cultuur was er een duidelijk onderscheid tussen de vrouwelijke wereld en de mannelijke wereld. En die grens kon je niet doorbreken. En zo konden vrouwen geen leerlingen zijn van een rabbi. Dat was iets voor de mannen. De taak van de vrouwen was er om ervoor te zorgen dat de mannen genoeg te eten en te drinken hadden. Ook een belangrijke taak. Maar dat moet Marta nu helemaal alleen doen. Dat vindt ze niet eerlijk en dus spreekt ze Jezus daarop aan.

Ze zegt als het ware. De plek van Maria is in de keuken. Stuur haar terug... Maar Jezus gaat daar niet in mee: 'Marta, Marta, je bent zo bezorgd en je maakt je druk over zoveel dingen. Er is maar één ding noodzakelijk. Maria heeft het juiste gekozen, en dat zal haar niet worden ontnomen.' Jezus doorbreekt hier de grens tussen de mannen- en de vrouwenwereld. Ongekend geëmancipeerd voor die tijd. Jezus laat hier opnieuw zien dat hij een feminist is, dat Hij iemand is voor wie gelijkwaardigheid echt is.

En het verhaal geeft ons ook een belangrijk inzicht over het christelijk geloof. We lezen: 'Marta werd helemaal in beslag genomen door de zorg voor haar gasten. Ze ging naar Jezus toe en zei: 'Heer, kan het U niet schelen dat mijn zus mij al het werk alleen laat doen?'' Marta is bezig

met de zorg voor haar gasten en ze heeft het over al het werk doen. In het Nederlands lijken het twee verschillende dingen te zijn. Maar in het Grieks staat er in dit stukje een bepaald werkwoord centraal. Namelijk het werkwoord διακονέω, dat betekent dienen. Hetzelfde woord twee keer. Het onderstreept: wat Marta doet is zeker niet verkeerd. Ze is aan het dienen. Ze is Jezus aan het dienen. En wij denken: natuurlijk moet Jezus gediend worden. Hij is de Messias, de Heer, God... Natuurlijk moet dat...

En we lezen dan dat Marta zegt: 'Heer, kan het U niet schelen dat mijn zus mij al het werk alleen laat doen?' In het Grieks staat het woordje καταλείπω, dat zoiets betekent als achterlaten. In dit vers betekent het dus dat Maria Marta achter heeft gelaten in het dienen. Met andere woorden. Maria was eerst ook aan het dienen. Maar op een gegeven moment stopte ze daarmee en ging ze naar Jezus luisteren. Maria maakte dus bewust de keuze om te stoppen met het dienen, en om naar Jezus te luisteren. Marta vindt dat oneerlijk, want zij wil doorgaan met dienen, met Jezus dienen. En dus spreekt ze Jezus aan op het gedrag van Maria. Zij moet toch ook dienen?

Maar Jezus zegt elders 'de Mensenzoon is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen'. Het is hetzelfde werkwoord διακονέω. Jezus is niet gekomen om gediend te worden, maar om zelf te dienen. En dat wordt in het verhaal van Marta en Maria duidelijk gemaakt. We hoorden Jezus zeggen: 'Marta, Marta, je bent zo bezorgd en je maakt je druk over zoveel dingen. Er is maar één ding noodzakelijk. Maria heeft het juiste gekozen, en dat zal haar niet worden ontnomen.'

Dit zet heel Lucas 10 op scherp. Dit zet zelfs het hele christenleven op scherp. Lucas 10 gaat over wat een christelijk geloof inhoudt: de missie, de liefde tot God, de liefde tot de naaste... Het christenleven gaat ook over die dingen... Wij herkennen ons misschien in Marta, steeds weer druk met dienen... Jezus zegt: 'Er is maar één ding noodzakelijk. Maria heeft het juiste gekozen, en dat zal haar niet worden ontnomen.' Het geloof begint met het luisteren naar Jezus. Zitten bij Zijn voeten... En luisteren... Dat zal ons niet worden ontnomen, dat is van eeuwigheidswaarde... Het christelijk geloof gaat niet allereerst over het dienen, op wat voor manier dan ook... Maar het gaat over Jezus... Van Hem leren... Hem navolgen...

Eerder deze preek had ik het over de valkuil die verhalen zoals die van de Barmhartige Samaritaan kunnen oproepen. Dat je je zo verliest in de naastenliefde, in het dienen, dat je de kern van het geloof, Jezus, uit het oog verliest. Jezus corrigeert dat... Het draait om Hem, naar Hem luisteren is het enige noodzakelijke... Bij Christus vinden we liefde, genade, vergeving... Waarheden waar we de eeuwigheid mee in kunnen...

Maar doordat het verhaal van de barmhartige Samaritaan hieraan voorafgaat wordt voorkomen dat wij in een andere valkuil stappen. Dat is de valkuil waar je als gelovige en als kerk ook in terecht kan komen. Zo verlangen om naar Jezus te luisteren dat je de naaste uit

het oog verliest. De kerkmuren figuurlijk gesproken zo hoog optrekken dat niemand er binnen kan komen. Alles lijkt daar om heiligheid te draaien, om het ontmoeten van Christus... Maar ook daardoor verlies je Jezus uit het oog... Want wanneer je aan de voeten van Christus zit... Dan kan het niet anders of je moet op een gegeven moment opstaan... Achter Jezus aangaan... De wereld in... Dienen... Dat is het ook. Jezus bleef niet bij Maria... Jezus ging verder... En Maria volgde Hem... Op Paasmorgen is zij één van de vrouwen die de Opgestane mag zien... Dat zou nooit gebeurd zijn als Maria was blijven zitten.

En dat is dus geloven... Aan de voeten van Jezus zitten wanneer mogelijk... En Jezus volgen de wereld in... Theologen spreken soms over twee altaren. Het ene altaar staat in de kerk... Het is het altaar van Woord, van Sacrament... Daar zitten we aan de voeten van Jezus... Daar dienen we Jezus dus op die manier, door gediend te worden door Hem... Maar het andere altaar staat in de wereld... De puinhopen van de wereld... Daar waar veel ellende is, veel duisternis... Daar waar barmhartige Samaritanen nodig zijn... Daar dienen we Jezus op die manier, door samen met Hem te dienen... Het is nooit alleen het één of het ander, het is altijd... Christus...

Vandaag hebben wij met elkaar het sacrament van het Heilig Avondmaal mogen vieren. Dat is een prachtig iets... Dat is aan Jezus' voeten zitten, van Hem ontvangen... We hebben ook de Bijbel geopend, naar Zijn woord geluisterd... Ook dat is aan de voeten van Jezus zitten, van Hem ontvangen... Maar straks is de dienst afgelopen. Dan ontvangen we de zegen en gaan we de wereld weer in... Wat dan? We lezen het slot van Lucas 10... Daarna komt Lucas 11 en dat begint met het gebed, met het Onze Vader... Jezus ging elke dag bidden, bij Zijn Vader zijn... Jezus nodigt ons uit om ook elke dag aan Zijn voeten te komen zitten... Door te bidden... Door de Bijbel te openen... Hoe ziet dat er voor jou morgen uit? Aan de voeten van Jezus zitten? Maar wanneer Jezus opstaat, staan wij ook met Hem op... We gaan de wereld in... We dienen, samen met Hem. Dat is de ware eredienst. Aan de voeten van Jezus zitten én Hem navolgen de wereld door. Laten wij dus altijd de blik gericht houden op Christus, klaar om met Hem te dienen, klaar om van Hem te ontvangen. Halleluja, amen.

Met eventuele reacties op deze preek kunt u terecht bij ds. Stefan Honing. stefanhoning@gmail.com of 06-48883410